

SUOMEN MAASEUTUVERKOSTON

TOIMINTASUUNNITELMA

2023–2027

SISÄLLYS

1. Maaseutuverkostotoiminnan tavoitteet	2
1.1 CAP-suunnitelma-asetuksen mukaan maaseutuverkostotoiminnan tavoitteena on	3
1.2 Suomen CAP-suunnitelma	3
1.3 Maaseutuverkoston ohjausryhmä.....	5
2. Suomen maaseutuverkoston tehtävät, toiminta ja toimijat	6
2.1 Maaseutuverkostoyksikkö.....	7
2.2 Maaseutuverkostoyksikön tehtävät	8
Hyvien esimerkkien kerääminen, levittäminen ja juurruttaminen	10
Viestintä	12
Koulutus.....	13
2.3 Maaseutuverkostoyksikön tehtävissä tarvittava osaaminen	14
3. Maaseutuverkoston rahoitussuunnitelma	15
4. Toiminnan seuranta ja arviointi	16

1. MAASEUTUVERKOSTOTOIMINNAN TAVOITTEET

CAP-suunnitelma-asetuksen 126 artiklassa säädetään, että kunkin jäsenvaltion on perustettava kansallinen yhteinen maatalouspolitiikan verkosto (kansallinen CAP-verkosto) viimeistään 12 kuukauden kuluessa siitä, kun komissio on hyväksynyt CAP-strategiasuunnitelman. Kansallisen verkoston tulee perustua jäsenmaiden olemassa olevaan verkostoitumiskokemukseen ja -käytäntöihin. Suomen maaseutuverkosto on avoin ja siihen kuuluvat kaikki toimijat, joita CAP koskee. Verkoston nimeksi tulee Maaseutuverkosto, mikä vastaisi kuluneella ohjelmakaudella käytössä ollutta termiä. Kansallinen maaseutuverkosto perustetaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun CAP-strategiasuunnitelma 2023–2027 on hyväksytty komissiossa. Komissio hyväksyi Suomen CAP-suunnitelman 31.8.2022.

Jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (CAP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115, myöh. suunnitelma-asetus, asetuksen 126 artiklassa määritellään myös maaseutuverkoston tavoitteet sekä tavoitteet toteuttavan yksikön tehtävät.

Suomen maaseutuverkoston tehtävänä on Manner-Suomen ja Ahvenanmaan yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman mahdollisuuksien ja tulosten esille tuominen. Tämä tehdään viestinnän ja koulutuksen keinoin, levittämällä hyviä esimerkkejä sekä lisäämällä yhteistyön hyötyjä verkostoitumalla kansallisesti ja kansainvälisesti.

Maaseutuverkoston perustamisesta säädetään kansallisesti laissa yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista (1324/2022) sekä sitä täydentävällä valtioneuvoston asetuksella.

Maa- ja metsätalousministeriö valmistelee maaseutuverkoston rahoituskauden 2023–2027 toimintasuunnitelman, jonka hyväksyy maaseutuverkoston ohjausryhmä. Lisäksi maaseutuverkostolle laaditaan vuosittaiset toimintasuunnitelmat. Maaseutuverkosto ja Ruokavirastoon sijoitettu maaseutuverkostoyksikkö toteuttavat toimintasuunnitelman. Maaseutuverkoston koko kauden toimintasuunnitelma ja vuotuiset toimintasuunnitelmat luovat raamit toiminnalle. Vuotuisissa toimintasuunnitelmissa määritellään kunkin vuoden toiminnan painopistealueet, kuinka tavoitteet saavutetaan ja kuinka tavoitteiden toteutumista mitataan.

CAP-verkoston (Suomessa ja myöh. tässä tiedostossa maaseutuverkosto) toimialaa on laajennettu maaseudun kehittämisestä (II-pilari) kattamaan myös suorat tuet (I-pilari). Näin verkoston tehtävät laajenevat jonkin verran. Tehtävänä on kuitenkin edelleen kerätä, analysoida ja levittää tietoa toimista, joita strategiasuunnitelmalla tuetaan sekä tuettujen toimien tuloksista.

Rahoituskaudella 2023–2027 kansallisen maaseutuverkoston tavoitteena on helpottaa vertaisoppimista ja vuorovaikutusta kaikkien maatalouden ja maaseudun oleellisten sidosryhmien kesken sekä edistää strategiasuunnitelman tulosten levittämistä. Innovoinnin edistämisen lisäksi kaudella 2023–2027 maaseutuverkoston tavoitteena on tukea sidosryhmien ottamista mukaan tietämyksen vaihtoa ja tietämyksen syventämistä koskevaan prosessiin.

1.1 CAP-suunnitelma-asetuksen mukaan maaseutuverkostotoiminnan tavoitteena on

- Lisätä asiaankuuluvien sidosryhmien osallistumista CAP-strategiasuunnitelman toimeenpanoon ja tarvittaessa myös suunnitteluun.
- Parantaa CAP-suunnitelmien toimeenpanon laatua ja suoritusperusteisen toimeenpanomallin toteuttamista.
- Lisätä yleisön ja tuensaajien tiedonsaamista CAP-suunnitelmasta ja rahoitusmahdollisuuksista.
- Edistää maatalouden ja maaseudun kehittämisen innovaatioita ja tukea kaikkien sidosryhmien osallistumista, osaamista ja tiedonsaamista sekä sidosryhmien välistä vuorovaikutusta ja vertaisoppimista.
- Edistää seuranta- ja arviointivalmiuksia sekä CAP-suunnitelmien tulosten levittämistä.

1.2 Suomen CAP-suunnitelma

CAP-suunnitelma rahoituskaudella 2023–2027 pitää sisällään Manner-Suomen ja Ahvenanmaan CAP-suunnitelman.

CAP-suunnitelman strategisten painopisteiden mukaisesti on asetettu kolme yleistavoitetta, joihin pyritään EU-strategia-asetuksen yhdeksän erityistavoitteen ja yhden läpileikkaavan tavoitteen avulla:

Varmistetaan älykäs, kestävä ja monipuolinen maatalousala, jolla parannetaan elintarviketurvaa

1. Annetaan tukea riittävien maataloustulojen ja maatalousalan muutoskestävyyden varmistamiseksi koko unionin alueella, jotta saataisiin parannettua pitkän aikavälin elintarviketurvaa ja maatalouden monimuotoisuutta ja varmistettaisiin maataloustuotannon taloudellinen kestävyys unionissa
2. Parannetaan maatilojen markkinasuuntautuneisuutta ja kilpailukykyä sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä, myös kiinnittämällä enemmän huomiota tutkimukseen, teknologiaan ja digitalisointiin
3. Viljelijöiden aseman parantaminen arvoketjussa

Tuetaan ympäristönhoitoa ja ilmastotoimia ja edistetään yhteisiä ympäristö- ja ilmastotavoitteita

4. Edistetään ilmastomuutoksen hillitsemistä ja ilmastomuutokseen sopeutumista muun muassa vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä ja parantamalla hiilen sitomista sekä edistetään kestävää energiaa
5. Kestävän kehityksen ja luonnonvarojen, kuten veden, maaperän ja ilman, tehokkaan hoidon edistäminen, myös vähentämällä kemikaaliriippuvuutta
6. Luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämisen ja tämän suuntauksen kääntämisen sekä ekosysteemipalvelujen edistäminen sekä elinympäristöjen ja maisemien säilyttäminen

Lujitetaan maaseutualueiden sosioekonomista rakennetta

7. Nuorten viljelijöiden ja muiden uusien viljelijöiden houkutteleva alalle, heidän tukemisensa sekä kestävä yritystoiminnan kehittäminen maaseutualueilla
8. Edistetään työllisyyttä, kasvua, sukupuolten tasa-arvoa, mukaan lukien naisten osallistuminen maatalouteen, sekä sosiaalista osallisuutta ja paikallista kehitystä maaseutualueilla, myös kiertobiotalous ja kestävässä metsätaloudessa

9. Unionin maatalouden kyky vastata ruokaa ja terveyttä koskeviin yhteiskunnan vaatimuksiin, mukaan lukien laadukas, turvallinen ja ravitseva kestävällä tavalla tuotettu ruoka, ruokahävikin vähentäminen, eläinten hyvinvoinnin parantaminen ja mikrobilääkeresistenssin torjunta

Läpileikkaava tavoite, jossa päämääränä on alan uudenaikaistaminen edistämällä ja jakamalla tietämystä, innovointia ja digitalisointia maataloudessa ja maaseutualueilla sekä edistämällä niiden käyttöä.

Maaseutuverkostotoiminta rahoitetaan yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman 2023–2027 / maaseuturahaston teknisellä avulla.

Maaseutuverkoston koko kauden toimintasuunnitelma ja vuotuiset toimintasuunnitelmat luovat raamit toiminnalle. Vuotuisissa toimintasuunnitelmissa määritellään kunkin vuoden toiminnan painopistealueet, kuinka tavoitteet saavutetaan ja kuinka tavoitteiden toteutumista mitataan. Vuotuisilla painopistealueilla voidaan reagoida tarvittaessa yllättäviinkin muutoksiin.

1.3 Maaseutuverkoston ohjausryhmä

Maa- ja metsätalousministeriön asettama ohjausryhmä ohjaa ja linjaa maaseutuverkoston toiminnan sisältöä sekä seuraa vuotuisen toimintasuunnitelman toteutumista. Ohjausryhmä laatii itselleen työjärjestyksen. Maaseutuverkoston ohjausryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii maa- ja metsätalousministeriön edustaja. Ohjausryhmä hyväksyy maaseutuverkoston toimintasuunnitelman kaudelle 2023–2027 sekä siihen perustuvat vuotuiset toimintasuunnitelmat, määrittää maaseutuverkostolle koko rahoituskauden ja kunkin toimintavuoden konkreettiset tavoitteet, indikaattorit tavoitteiden saavuttamisen mittaamiseksi sekä seuraa tavoitteiden toteutumista. Lisäksi ohjausryhmä päättää tarvittavien maaseutuverkoston työryhmien asettamisesta, jos näille osoitetaan rahoitusta maaseutuverkoston kehyksestä. Ohjausryhmä käsittelee ja hyväksyy maaseutuverkoston vuosiraportit.

2. SUOMEN MAASEUTUVERKOSTON TEHTÄVÄT, TOIMINTA JA TOIMIJAT

Suomen maaseutuverkoston tehtävänä on tuoda esiin Manner-Suomen ja Ahvenanmaan CAP-suunnitelman mahdollisuuksia ja tuloksia. Tämä tehdään viestinnän ja koulutuksen keinoin, levittämällä hyviä esimerkkejä sekä lisäämällä yhteistyötä kansallisesti ja kansainvälisesti.

Tehtävät laajenevat aikaisempiin kausiin verrattuna. Kansallisen CAP-verkoston (Suomessa maaseutuverkosto) tehtävänä on kerätä, analysoida ja levittää tietoa toimista sekä tuettujen toimien tuloksista, joita strategiasuunnitelmalla tuetaan. Lisäksi tehtävänä on luoda alustoja, foorumeita ja tapahtumia sekä edistää vertaisoppimista. Näillä toimilla helpotetaan kokemusten vaihtoa sidosryhmien ja tarvittaessa myös kolmansien maiden verkostojen välillä. Kansallisen maaseutuverkoston uutena tehtävänä on analysoida yhdeksän erityistavoitteen kannalta maatalouden ja maaseutualueiden kehitystä. Myös osaamisen ja tiedon ja tutkimustulosten jakamisen ja jalkauttamisen AKIS-kokonaisuus laajenee ja täsmentyy edelliseen ohjelmakauteen verrattuna.

Leader-ryhmien verkostoitumisen edistämisen ohella tehtävänä on lisätä maaseudun innovaatioryhmien välistä verkostoitumista ja muiden toimijoiden yhteistyötä, mukaan lukien kansainvälinen yhteistyö. Tehtävänä on luoda yhteyksiä muihin unionin rahoittamiin strategioihin tai verkostoihin sekä edistää yhteisen maatalouspolitiikan jatkokehittämistä ja myöhempien strategiasuunnitelmakausien valmistelua.

Vuosittaisissa toimintasuunnitelmissa tarkennetaan, kuinka tavoitteet ja tehtävät toteutetaan käytännössä. Toiminta painottuu valittujen teemojen mukaan siten, että kaikki osa-alueet eivät ole yhtä vahvasti esillä joka vuosi. Maaseutuverkoston toiminta on avointa kaikille maatalouden ja maaseudun kehittämisestä kiinnostuneille. CAP-suunnitelmaa toteuttavat ELY-keskukset, YTA-alueet, Leader-ryhmät sekä muut järjestöt ovat olennainen osa verkostoa. Verkoston toimintaan pyritään saamaan toimijoita neuvonta- ja tuottajajärjestöistä, aluetasolla toimivista yrittäjäjärjestöistä, seudullisista yrityspalveluista, keskeisistä ympäristö-, eläinsuojelu-, maa- ja metsätalouden, maaseudun ja kylien kehittämisjärjestöistä sekä yhdistyksistä. Lisäksi mukaan kutsutaan maaseudulla nais-, nuoriso-, tai kulttuurityötä tekevät organisaatiot ja saamelaisyhteisöt. Kansalaisjärjestöjä kutsutaan laajasti mukaan. Paikallisista toimijoista tärkeitä ovat kyläyhdistykset sekä muut paikallista maaseudun kehittämistyötä tekevät yhdistykset. Maaseutuverkostoon osallistuvia viranomaisia ovat mm. maa- ja metsätalousministeriö ja Ruokavirasto sekä aluehallinnosta Ahvenanmaan maakunnan hallitus, ELY-keskukset ja kuntien maaseutuelinkeinoviranomaiset. Verkoston työhön kutsutaan mukaan myös alue- ja rakennerahastojen

sekä Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston toimeenpanosta vastaavat viranomaiset, Kuntaliitto, kansallisen maaseutupolitiikan toimijat (MANE), saaristoasiain neuvottelukunta ja muut saaristotoimijat, harvaan asuttujen alueiden toimijat sekä maataloutta ja maaseutua tutkivien tutkimuslaitosten edustajat. Maaseutuverkoston osapuolilta odotetaan aktiivista toimintaa verkostoissa.

Maaseutuverkoston toiminnan sisältöä ohjaa maaseutuverkoston ohjausryhmä ja työn käytännön toteutusta koordinoi maaseutuverkostoyksikkö.

Kansallisen maaseutuverkoston tehtävänä on

- Kerätä, analysoida ja levittää tietoa ja hyviä käytäntöjä toimista, joita CAP-strategiasuunnitelmalla tuetaan. Maaseutuverkoston tärkein tehtävä on CAP-suunnitelman viestintä
- Luoda alustoja, foorumeita ja tapahtumia sekä edistää vertaisoppimista, joilla helpotetaan kokemusten vaihtoa molempien pilarien sidosryhmien välillä, myös tarvittaessa kolmansien maiden verkostojen kanssa, kiinteässä yhteistyössä AKIS-verkoston kanssa
- Kerätä tietoa ja helpottaa sen levittämistä; edistää rahoitettujen kohteiden ja hankkeiden verkottumista ja toisilta oppimista ja hyvien käytäntöjen jakamista
- Edistää Leader-ryhmien yhteistyötä, tiedonkulkua ja verkostoitumista,
- Edistää EIP-ryhmien yhteistyötä, tiedonkulkua ja verkotoitumista. Innovaatiotoimijoiden (EIP) etsiminen, verkostointi ja aktivointi sekä yhteistyö AgriHubin kanssa (AKIS);
- Tukea EIP-ryhmien, Leader-ryhmien ja vastaavien rakenteiden välistä yhteistyötä sekä myös kansainvälistä yhteistyötä;
- Luoda yhteyksiä muihin unionin rahoittamiin strategioihin tai verkostoihin;
- Edistää CAP:n jatkokehittämistä ja myöhempien strategiasuunnitelmakausien valmistelua;
- Osallistua eurooppalaisen CAP-verkoston toimintaan ja edistää sitä.

2.1 Maaseutuverkostoyksikkö

Maaseutuverkoston työn ja tehtävien koordinoinnista vastaa maaseutuverkostoyksikkö.

Maaseutuverkostoyksikkö edistää maaseutuverkoston toimintaa käytännössä. Ohjelmakaudella 2007–2013 maaseutuverkostoyksikkö perustettiin maa- ja metsätalousministeriön yksiköksi. Vuoden 2014

alusta lähtien yksikkö on sijoitettu Maaseutuvirastoon, joka organisaatiouudistuksen myötä muuttui Ruokavirastoksi.

Maaseutuverkostoyksikön toiminta alkaa vuoden 2023 alussa. Maaseutuverkostotoiminnasta vastaavalle taholle eli maaseutuverkostoyksikölle ei anneta julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä.

Maaseutuverkostoyksikkö toimii Ruokavirastoon sijoitettuna yksikkönä kaudella 2023–2027.

Maaseutuverkostoyksikkö kokoaa maaseudun ja maatalouden toimijat yhteen verkostoon - verkostoa edelleen täydentäen ja aktivoiden. Verkostoon osallistumisen lähtökohtana on avoimuus ja yksinkertaisuus, joten verkosto pyrkii tarjoamaan monenlaisia osallistumismuotoja.

Maaseutuverkostoyksiköllä on vastuu maaseutuverkoston kokoamisesta ja aktivoinnista, osallistujien säännönmukaisen ja sitoutuneisuutta osoittavan vuorovaikutuksen ylläpitämisestä sekä ennakoivan ja joustavan toimintatavan tarjoamisesta. Se varmistaa, että eri tahojen työ tuottaa synergioita maatalouden ja maaseudun kehittämisessä. Maaseutuverkostoyksikkö myös edesauttaa alueellisten yhteistyöverkostojen syntymistä ja niiden toimintaa.

Maaseutuverkostoyksikön henkilöstöön kuuluvat yksikön johtaja, talous- ja tapahtumakoordinaattori, viestinnän asiantuntijoita ja koordinaattoreita ja teemakoordinaattoreita.

Maaseutuverkosto ja maaseutuverkostoyksikkö toimivat koko rahoituskauden 2023–2027, mutta käytännössä siirtymävaihe huomioiden vuosien 2023–2028 ajan.

2.2 Maaseutuverkostoyksikön tehtävät

Maaseutuverkostoyksikkö koordinoi maaseutuverkostolle asetettujen tavoitteiden toimeenpanoa seuraavilla toimilla:

- viestii suunnitelman tukimahdollisuuksista, tuloksista sekä maaseutuverkoston ja maatalouden sekä maaseudun toiminnasta mm. verkko- ja mediaviestinnän sekä julkaisujen avulla. Kehittää viestintävälineitä maaseutuverkoston käyttöön. Laatii viestintäsuunnitelman ohjelman hallintoviranomaisen johdolla ja valtakunnallisen viestintäverkoston kanssa. Koordinoi alueellista maaseutuviestintää sekä alueellisten maaseutuviestijöiden verkostoa;
- koordinoi tietyn teeman kehittämistoimia ja verkostoitumista. Kokoaa ja esittelee hanke-esimerkkejä suunnitelman kaikista teemoista ja toimenpiteistä sekä jakaa suunnitelman

toteutuksen hyviä käytäntöjä. Tietoa käytännöistä levitetään mm. eri viestintäkanavien kautta sekä koulutustilaisuuksissa;

- Edistää AKIS-teemaa. AKIS-järjestelmällä (Agricultural Knowledge and Innovation System) tarkoitetaan toimijoiden vuorovaikutusta, jossa laaja-alaisesti tuotetaan, levitetään ja käytetään uutta tietoa ja innovaatioita maataloudessa ja maaseutualueilla. Suomen tutkimuksen, kehittämisen ja koulutuksen toimijoiden verkosto on monipuolinen ja koko maan kattava. Lisäksi tehtävänä on rakentaa kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä alueiden välille;
- Varmistaa suunnitelman arvioinnissa ja seurannassa esiin nousseiden tulosten siirtymisen suunnitelman toteuttajille ja käytäntöön ja vahvistaa CAP-suunnitelman toimeenpanijoiden arviointiosaamista;
- Kokoaa maaseutuverkoston toimijoita edistämään suunnitelman teemoja. Uusien toimijoiden mukaan saamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Arvioi verkoston toiminnan vaikuttavuutta suunnitelman mahdollisuuksien ja tulosten tietoisuuden lisääjänä ja toimijoiden aktivoijana;
- Kouluttaa ja tukee suunnitelman toimijoiden verkostoitumista järjestämällä esimerkiksi tapaamisia ja koulutuksia. Edistää alueidenvälisiä ja valtakunnallisia hankkeita ja tukee suunnitelman koordinaatiota ja yhteistyötä eri rahoittajien kesken laajojen hankekokonaisuuksien syntymiseksi;
- Tukee eri teemojen välistä, alueiden välistä ja kansainvälistä yhteistyötä (erityisesti yhteistyökumppaneiden hankinta);
- Tukee asiantuntijoiden, neuvojen ja innovaatiotoiminnan verkostoitumista sekä täydennyskoulutusta, huomioiden Euroopan innovaatiokumppanuusverkoston (EIP) -verkoston tuen;
- osallistuu ja vaikuttaa EU:n maaseutuverkoston toimintaan mm. välittämällä aktiivisesti tietoa muiden EU-maiden hyvistä kehittämisen käytännöistä suomalaisille toimijoille sekä Suomen hyvistä käytännöistä EU:n maaseutuverkostolle.

Kansallisesti maaseutuverkostoyksikössä koordinoitavia teemoja ovat:

- Ahvenanmaan verkostotoiminnan ja ruotsinkielisten sidosryhmät
- Ilmasto- ja ympäristöteema
- Innovaatioiden edistäminen ja EIP-aktivointi sekä muu innovaatioyhteistyö + AKIS-kokonaisuus, ml. AgriHubi-yhteistyö

- Leader-kokonaisuus
- Lähirookapäivä sekä siihen liittyvät koulutus- ja kehittämistoimet
- Maaseudun nuoret
- Maatalusteema: älykäs, kestävä ja kannattava maatalousala
- Maaseudun yritysrahoitus ja kehittämishanketoimet
- Saamenkielisten verkostotoiminta
- Älykäs kylä, maaseudun digitalisaatio.

Maaseutuverkostoyksikkö voi toteuttaa koordinaatiotehtävää joko omien teemakoordinaattorien työpanoksella tai ostopalveluna. Teemojen edistämiseksi koordinaattori tai teeman muu vetäjä voi koota työryhmän ao. asiantuntijoista. Työryhmien toiminnan toteutukseen voidaan käyttää maaseutuverkoston teknistä apua.

Jotta maaseutuverkoston toiminta olisi mahdollisimman monipuolista, akuutteihin muutoksiin voidaan nopeasti reagoida ja sidosryhmät saadaan aktiivisesti mukaan toimintaan, voidaan perustaa teemakohtaisia työryhmiä, jotka tukevat maaseutuverkostoyksikön koordinaattoreiden työtä. Työryhmät toimivat tarpeen mukaan eripituisia aikoja rahoituskauden 2023–2027 aikana. Työryhmien toimintaa voidaan rahoittaa maaseutuverkoston varoista osana maaseutuverkoston toimintasuunnitelmaa.

Kunkin teeman edistämiseksi laaditaan suunnitelma osaksi vuosittaisia toimintasuunnitelmia ja sen tuloksista raportoidaan ohjausryhmälle tietyin väliajoin.

Hyvien esimerkkien kerääminen, levittäminen ja juurruttaminen

Maaseutuverkostoyksikön keskeinen tehtävä on koota ja välittää tietoa hyvistä esimerkeistä ja käytännöistä. Esimerkkien kerääminen ja levittäminen tehdään yhteistyössä mm. valtakunnallisten ja muiden hankkeiden kanssa siten, että toimijat ovat tietoisia ohjelman puitteissa eri puolilla maata tapahtuvasta toiminnasta ja päällekkäisyydeltä vältytään.

Uusinta tutkimustietoa, tapahtumia, keskusteluita ja erilaisia hankkeita yhdistävä AgriHubin ja maaseutuverkoston verkostoalusta maaseutuverkosto.fi auttaa löytämään tiedon lähteille ja kohtaamaan ihmisiä virtuaalisesti esimerkiksi keskustelualustalla tai teematreffeillä. Vuonna 2021 avattu verkostoalusta on tärkeä osa hyvien käytäntöjen ja verkostoimien edistämisessä. AgriHubi mahdollistaa

kanavan maatalousyrittäjien ja tutkijoiden keskinäiselle keskustelulle ja tutkimustarpeiden tunnistamiselle.

AKIS-järjestelmällä (Agricultural Knowledge and Innovation System) tarkoitetaan toimijoiden vuorovaikutusta, jossa laaja-alaisesti tuotetaan, levitetään ja käytetään uutta tietoa ja innovaatioita maataloudessa ja maaseutualueilla. Suomen tutkimuksen, kehittämisen ja koulutuksen toimijoiden verkosto on monipuolinen ja koko maata kattava. Toimijoina on monia pieniä organisaatioita omilla erityisaloillaan. Resurssien yhteen sovitus ja tehokas yhteistyö maaseudun elinvoimaisuuden ja elinkeinojen uudistumisen toteuttamiseksi vaatii ponnisteluja.

Maatilayritysten osaamisverkosto AgriHubi toimii kansallisena verkostona, joka kokoaa yhteen alan tutkimusta, neuvontaa ja koulutusta ja rakentaa vuorovaikutusta myös ruokajärjestelmän muiden toimijoiden kanssa. Verkoston tavoitteena on edistää tutkimustiedon ja tutkimukseen pohjautuvien ratkaisujen käytäntöön vientiä maatilayritysten kilpailukyvyyn ja uudistumisen kehittämiseksi. Kokoamalla eri toimijat yhteen parannetaan ratkaisujen siirtymistä maatilayritysten käyttöön ja vahvistetaan niiden toiminta- ja menestymismahdollisuuksia sekä riskienhallintaa muuttuvassa toimintaympäristössä. Maatilayrityksille AgriHubi tarjoaa foorumin, jossa on mahdollista vaikuttaa ja osallistua alan koulutuksen uudistamiseen, tutkimuksen suuntaamiseen ja neuvontapalveluiden kehittämiseen. Verkostossa yrityksiä pääsee osallistumaan pilottihankkeisiin.

Yhteistyötä ja vuorovaikutusta tiivistetään yrittäjien, tutkimuksen, neuvonnan ja koulutuksen välillä. Verkostoalusta tarjoaa laajat kontaktit maatalousyrittäjiin, asiantuntijoihin ja muihin maaseudun kehittäjiin. Se kokoaa tietoa yhteen niin, että vuosien myötä se on kumuloituva ja kasvava tietopankki, ja auttaa monien tietotarpeiden täyttämässä sekä toimii myös päätöstenteon pohjana. Verkostoalusta on kansainvälisestikin ainutlaatuinen palvelu ja uusi tapa toimia yhdessä osaamisverkostona.

Maaseutuverkostoyksikkö tukee erilaisten yhteen sovitettujen ja yhtä aluetta laajempien hankekokonaisuuksien syntyä ja uusien ideoiden leviämistä sekä suunnitelman tuloksellisuuden lisääntymistä. Hyviä esimerkkejä kerätään kansalliseen ja kansainväliseen tarpeeseen kaikilta CAP-suunnitelman osa-alueilta korostaen uusia ja tehokkaimpia toimintamalleja toimenpiteisiin ja niiden toteuttamiseen liittyen. Maaseutuverkostoyksikön koulutuksissa, tapahtumissa ja viestinnässä on systemaattisesti hyödynnettävä ja analysoitava CAP-suunnitelman arvioinnissa ja seurannassa esiin tulleita havaintoja. Verkoston toimintaa kehitetään niiden perusteella. Parhaiden käytäntöjen ja hyvien

esimerkkien esittelyä jatketaan monipuolisesti ja kehitetään mm. siten, että analysoidaan myös hyvien esimerkkien onnistumiseen johtaneita tekijöitä ja avataan ja kehitetään uusia yhteistyökuvioita niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Viestintä

CAP-strategiasuunnitelmalle on laadittu koko ohjelmakauden kattavat viestinnän linjaukset, joista johdetaan vuosittaiset viestintäsuunnitelmat. Maaseutuverkostoyksikkö osallistuu niiden toteuttamiseen yhdessä maa- ja metsätalousministeriön sekä Ruokaviraston kanssa. Koko kautta koskevat linjaukset ja tarkemmat vuosittaiset viestintäsuunnitelmat ohjaavat työtä myös ELY-keskuksissa, Leader-ryhmissä ja kunnissa.

Viestintäverkosto: alueviestijämalli ja sen koordinoiminen

Jokaisella ELY-keskusalueelle toimii maaseutuviestinnän koordinaattori kaudella 2023–27 (15 koordinaattoria). Alueellinen maaseutuviestijämalli kattaa koko Suomen. Alueellisen maaseutuviestijän työtapana on aidosti verkostomainen ja monipaikkainen ja on koko alueen yhteinen resurssi. Alueviestinnän onnistuminen vaatii alueen toimijoiden vuorovaikutusta ja yhteistä suunnittelua. Alueen toimijoiden hyvä yhteistyö luo pohjan myös hyvälle viestintäyhteistyölle.

Maaseutuviestinnän koordinaattorin pääasiallinen tehtäväkuva sisältää CAP-suunnitelman alueellisen viestinnän, alueellisen ja paikallisen strategian viestintää ja eri organisaatioiden viestinnän tavoitteiden koordinoimista. Koordinaattori edistää rahastojen välistä yhteistyötä ja yhteensovittaa eri rahastojen viestintää CAP-viestinnän osalta. Maaseutuverkostoyksikkö koordinoi maaseutuviestinnän koordinaattoriverkostoa.

Viestintäverkoston työstä raportoidaan seurantakomitealle osana CAP-suunnitelman raportointia. CAP-viestinnän yhdenmukaisuus ja eri tahojen tuloksellinen yhteistyö varmistetaan suunnitelman valtakunnallisen viestintäryhmän sekä alueellisen viestintäverkoston avulla. Maaseutuverkostoyksikkö koordinoi viestintäverkoston sisällöntuotantoa ja sillä on merkittävä rooli CAP-viestinnän kokonaisuudessa.

Viestintäverkoston viestintä on oikein ajoitettua, yleistajuista, helposti lähestyttävää ja vuorovaikutteista sekä erilaisille vastaanottajille kohdennettua. Viestintä suunnitetaan maaseutuverkoston toimijoille, mahdollisille tuensaajille ja toisaalta kaikille kansalaisille. Erityisesti panostetaan erilaisia maaseudun ja

maataloussektorin toimijoita ja toimintoja yhdistäviin tahoihin, esim. kuntien maaseutuvastaavat, YTA-aluevastaavat, EIP-ryhmät, ProAgria ja muut neuvontaorganisaatiot, seudulliset yrityspalvelut, MTK ja SLC, metsänhoitoyhdistykset, kuntien elinkeino-yhtiöt ja kansallisen maaseutupolitiikan verkostot. Viestintää tulee toteuttaa suomeksi ja ruotsiksi ja lisäksi englanniksi sekä tarpeen mukaan saameksi ja selkokielellä.

Maaseutuverkostoyksikkö ei ole viranomaistiedottaja, joten sen viestintä eroaa luonteeltaan viranomaisviestinnästä. Viestinnän muotoja ovat muun muassa sähköinen viestintä ja sosiaalisen median näkyvyys, mediasuhdeviestintä ja niin painetut kuin audiovisuaaliset julkaisut. Maaseutuverkostoyksikkö tuottaa monipuolisia viestintä- ja pr -materiaaleja maaseutuverkoston ja maaseutuviestinnän koordinaattoreiden käyttöön. CAP-suunnitelman teemojen lisäksi viestinnässä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan kansallisia ja EU-tason teemaviikkoja ja vastaavia silloin kuin näillä on kytkentä CAP-suunnitelman teemoihin. Kaikessa viestinnässä pyritään parantamaan konkreettisuutta ja käytännölläisyyttä sekä viestinnän ”räätälöimistä” kullekin kohderyhmälle molemmilla kotimaisilla kielillä. Myös ohjausryhmän työryhmiä ja laajan maaseutuverkoston toimijoita hyödynnetään viestinnän suunnittelussa ja viestinnän kohdentamisessa.

Koulutus

Maaseutuverkostoyksikkö koordinoi teema- ja toimialakohtaista koulutusta CAP-suunnitelman kaikkien toimenpiteiden teemoihin. Myös suunnitelman tuloksellisuutta parantavaa koulutusta esimerkiksi toimintatapoihin, osaamisen kehittämiseen, hyviin käytäntöihin tai viestintään liittyen voidaan tarjota. Maaseutuverkostoyksikön toiminnan kohderyhmänä ovat ns. välittäjäorganisaatiot.

Maaseutuverkostoyksikkö ei organisoi koulutusta yksittäisille yrittäjille ja viljelijöille. Alueelliset verkostot voivat tarjota koulutusta myös ruohonjuuritason toimijoille. Maaseutuverkostoyksikkö voi olla tukena työssä. Koulutussuunnitelma tehdään yhteistyössä ja yhteensovittaen Ruokaviraston, ELY-keskusten, YTA-alueiden/kuntien/Kuntaliiton ja Leader-ryhmien kanssa. Koulutusta kohdennetaan erilaisia maaseudun ja maatalouden toimijoita ja toimintoja yhdistäviin tahoihin, jotka puolestaan levittävät tietoa edelleen omille sidosryhmilleen.

Koulutukseen sisältyy myös CAP-suunnitelman toimeenpanoon osallistuvien tahojen arviointiosaamisen edistämisen koulutukset ja tapahtumat, joissa arvioinneissa saatava tieto jalostuu ja leviää.

Maaseutuverkoston ja maaseutuverkostoyksikön toiminnassa on tärkeää, että materiaalit ovat myös ruotsinkielisiä ja tapahtumat pyritään pitämään mahdollisuuksien mukaan kaksikielisinä.

2.3 Maaseutuverkostoyksikön tehtävissä tarvittava osaaminen

Verkostoyksikön henkilöstöllä tulee olla osaamista erityisesti seuraavissa asioissa:

- Erinomainen koordinointi, yhteistyökyky ja vuorovaikutustaidot, sillä tehtävät edellyttävät työskentelyä monien eri sidosryhmien ja yhteistyökumppanien kanssa, niin hallinnossa kuin kentällä. Tämä edellyttää myös kykyä toimia rakentavasti ja ratkaisukeskeisesti tilanteissa, joissa eri tahojen intressit eivät ole yhtenäisiä.
- Kyky toimia aktiivisesti maaseutuverkoston tavoitteiden saavuttamiseksi sekä innostaa ja aktivoida sidosryhmiä mukaan toimintaan.
- Tietotaito ja kokemus CAP-suunnitelman teemojen eri aloilta ja näkemystä uusista avauksista.
- Osaaminen eri viestintätapojen ja -välineiden käytöstä ja kyky tunnistaa erilaisten viestintätilanteiden vaatimat menetelmät: erityisesti erilaisten tekstien laatiminen ja muokkaaminen, sähköisen ja verkkoviestinnän valmiudet, sosiaalisen median hallitseminen, markkinointiviestintä, hyvä esiintymistaito.
- Kokemus ja osaaminen koulutustilaisuuksien, työpajojen ja muiden vastaavien tilaisuuksien järjestämisestä.
- Hyvä englannin kielen taito, jotta yhteydenpito ja tiedonkulku Euroopan CAP-verkoston ja muiden maiden kansallisten maaseutuverkostojen kanssa voidaan varmistaa.
- Hankintaosaaminen.
- Hyvä suomen ja ruotsin kielen taito kaikkien sidosryhmien palvelujen varmistamiseksi.

3. MAASEUTUVERKOSTON RAHOITUSSUUNNITELMA

Maaseutuverkoston ja maaseutuverkostoyksikön rahoitukseen on varattu yhteensä 10 miljoonaa euroa rahoituskaudelle 2023–2027. Maaseutuverkostoyksikön rahoituskauden henkilötyövuosimäärä on enimmillään 65 henkilötyövuotta. Toiminta rahoitetaan yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman/maaseuturahaston teknisestä avusta. Rahoitus voi kohdistua ainoastaan CAP-suunnitelman tavoitteiden edistämiseen.

Alla on esitetty maaseutuverkoston varojen indikatiivinen jakautuminen vuosille 2023–2027. Lopullisesta jaosta päättää rahoituskauden 2023–2027 maaseutuverkoston ohjausryhmä monivuotisen toimintasuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Käyttökohde	2023–2027 YHTEENSÄ	2023–2026	2027 (-2029)
Henkilöstömenot	4 875 000	3 900 000	975 000
Muut kulut	20 000	16 000	4 000
Viestintä	2 500 000	2 000 000	500 000
Koulutukset	1 302 000	1 042 000	260 000
Hyvät käytännöt ja verkostot	1 303 000	1 042 000	261 000

Maaseutuverkoston kulut jaetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115 artiklan 126 mukaisesti maaseutuverkoston toimintaa varten. Kuluja syntyy maaseutuverkostoyksikön henkilöstömenoista sekä maaseutuverkoston toiminnasta. Maaseutuverkoston toimintaa varten tarvittaviin henkilöstökuluihin sisältyvät kaikki maaseutuverkostoyksikön henkilöstöön liittyvät kulut, kuten palkkaus- ja sivukulut sekä matkakulut ja henkilöstön koulutukseen liittyvät kulut koko rahoituskauden ajan sekä muut Ruokavirastossa sijaitsevan maaseutuverkostoyksikön kulut. Maaseutuverkoston toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin sisältyy laajan maaseutuverkoston palvelut, esim. viestintään, koulutustilaisuuksiin, hyvien käytäntöihin ja verkostoihin liittyvät kulut.

4. TOIMINNAN SEURANTA JA ARVIOINTI

Maaseutuverkostotoiminnan vaikuttavuutta arvioidaan osana CAP-suunnitelman arviointia. Vastuu suunnitelman ja verkoston vaikuttavuuden arvioinnista on maa- ja metsätalousministeriöllä, joka teettää vaikuttavuusarviointeja myös ulkopuolisilla arvioijilla. Lisäksi maaseutuverkostoyksikkö arvioi toimintaansa ja sen osa-alueita itsearviointin avulla. Maaseutuverkoston toimintaa seurataan EU:n yhteisillä indikaattoreilla. Toimintaa seurataan myös kansallisella tasolla. Maaseutuverkoston toiminnassa edistetään CAP-toimijoiden arviointiosaamista osana koulutusta ja tapahtumia myös verkostoalustaa hyödyntäen.